

Sportvisserij

Er is weer veel te doen omtrent wat officieel 'recreatieve visserij' heet, maar door ons hardnekkig 'sportvisserij' genoemd wordt. De redacteur van deze speciale editie van Het Visserijblad vroeg me om het fenomeen een beetje te kaderen.

Eerst de naam sportvisserij. *Sportkwekerij*, bestaat dat in de landbouwsector? Kent de horeca een *sporttapperij*? Zijn er *sportmetselaars* in de bouw? Ik denk het niet. De visserij is de enige sector met een eigen sport: de *sportvisserij*.

Er is vroeger al onderzoek naar gebeurd, zij het met de natte vinger. In 1995 telde een jonge politicus aan onze kust honderd sportvissersboten. Van juni tot oktober haalden die, volgens die mens, samen dagelijks 90 tot 100 ton visserijproducten uit zee. Dagelijks honderd ton! Dat is niet weinig. Een andere politicus wist dan weer dat zo'n sportvisser jaarlijks 150 keer in zee ging, waaruit hij telkens terugkeerde met 'honderden kilo's vis en garnaal'.

Nu gaat ook de **Europese Commissie** er zich mee moeien. In 2017 begint het officiële opmeten. Hoeveel sportvissers gaan er op jacht, op hoeveel schepen gebeurt dat en hoeveel vis halen die weg uit zee?

De voorbereidingen zijn begonnen en de eerste resultaten van de tellingen zijn bekend. Ze verschillen danig van wat voornoemde politici destijds uitgelden.

In de Vlaamse kusthavens zijn er in 2015 meer dan 600 recreatieve vissersvaartuigen aanwezig. 233 daarvan liggen in **Blankenberge**, 197 in **Nieuwpoort**, 94 in **Zeebrugge** en 83 in **Oostende**. Daarnaast zijn er nog 24 die elders ondergebracht zijn. Wat het totaal op 631 brengt.

De meeste ervan zijn ingericht voor de hengelsport. Die gaan soms ver in zee, zelfs tot buiten de territoriale wateren, waar ze boven scheepswrakken de hengels uitwerpen. Minder dan 10% hebben sleepnetten aan boord. Dat zijn garnalenvissers die binnen de 3 mijlszone blijven.

Dit is wat we nu weten. En wat de ervaring ons leert is dit: de Europese Unie zal de mening toegedaan zijn dat het er te veel zijn en dat ze te veel vis aan wal brengen.

De sportvissers bekijken de ontwikkelingen met een scheef oog en dat doen ook de beroepsvissers. Moeten de twee samensmelten? Zou het aantal beroepsvissers daardoor toenemen? Zou dat de visserij sterker maken of verzwakken?

Flor Vandekerckhove

Een onaangename waarheid?

Nu er discussie is op nationaal niveau rond de zin of niet om de recreatieve visserij gedeeltelijk onder te brengen in de beroepssector, is het tijd om die samen met zijn vangsten en regelgeving te bestuderen. Men onderscheidt dan sportvisserij met gesleept tuig, zeehengelen en strandvisserij. Over deze laatste activiteit hebben we het even niet.

Bij hobbyvisserij denkt men niet meteen dat die een invloed kan hebben op het milieu. De voorbije jaren zijn er nochtans verschillende signalen geweest die aangeven dat hobbyvissers wel degelijk een impact hebben op de visbestanden.

In het artikel "De zware impact van een hobby" uit EOS Jrg. 23 (2006) verklaren twee wetenschappers van het **Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO)**, dat zij maar een heel beperkt zicht hebben op dit fenomeen. Controle op de vangst is volgens hen zo goed als onbestaande.

In februari 2007 verschijnt een pilootstudie van het ILVO over de recreatieve vangsten op kabeljauw in Belgische wateren met volgend besluit: "In acht genomen het benaderende karakter van de schattingen, kan besloten worden dat de jaarlijkse kabeljauwvangsten voor de kust door de Belgische recreatieve visserij 100 tot 200 ton bedragen. Merk op dat zelfs de minimale schatting van 100 ton kabeljauw per jaar een grote hoeveelheid is. Ter vergelijking: in de periode 2003-05 werd door beroepsvissers jaarlijks 50-75 ton kabeljauw aangevoerd uit de Belgische kustwateren."

In de zomer van 2013 verschijnt de doctoraatstudie van **Ann-Katrien Lescrauwaet** "Onzichtbare vangst: een eeuw van bijvangst en ongerapporteerde aanvoer van de zeevisserij in België van 1929 tot 2010". Daarin schrijft de auteur dat tot de helft van de aangevoerde vis niet geregistreerd is en dat die in toenemende mate uit de sector van de kleinere vaartuigen (sportvissers) komt.

Deze signalen worden dan weer in de verschillende **Visserijrapporten (VIRA)** van de overheid ontkend.

In VIRA 2012 staat bijvoorbeeld dat er aanwijzingen zijn dat de vangsten van de recreatieve visserij in het Belgisch deel van de Noordzee verwaarloosbaar zijn en naar schatting zouden, zegt men, in de vier kusthavens slechts enkele tientallen vaartuigen actief zijn. In VIRA 2014 is er niets meer terug te vinden over recreatieve visserij.

Wat weet men vandaag?

Het is pas na monitoring in het kader van zowel het **GIFS-project** als het **LIVES-project** (april 2016) dat meerdere wenkbrauwen plots gefronst werden. Die monitoring is vereist op basis van het **EU Data Collection Framework** waarin gegevens verzameld worden ter ondersteuning voor het in kaart brengen van de visbestanden.

De inventarisatie heeft het over niet minder dan 631 recreatieve vissersboten die actief zijn in het Belgisch deel van de **Noordzee**: 529 hengelaars, 53 bordennetten, 29 boomkorren en 20 gemengde

vaartuigen. Het is merkwaardig dat op enkele jaren tijd het aantal recreatieve vaartuigen plots stijgt van enkele tientallen tot 631. Eens het aantal recreatieve schepjes in kaart is gebracht, volgt de onvermijdelijke vraag: wat wordt door deze hobbyvloot aangeland?

Dat er een aardig visje en garnaaltje gevangen wordt staat buiten kijf. Enkele voorbeelden van de **Yachting Club De Panne**: Bij de Grote Garnaal wedstrijd op 14 september 2014 vangt de winnaar gedurende twee uren liefst 64,40 kilogram garnaal. Tijdens een andere wedstrijd op 12 april 2015 vangt de winnaar 182 vissen (geen enkele ervan is ondermaats) met een totaal gewicht van 68,71 kilogram.

Het is eigenaardig dat mensen bij dergelijke cijfers de andere kant opkijken, goed wetende dat men zulke hoeveelheden moeilijk kan consumeren in eigen huis en dat het recreanten verboden is om hun vangst te vermarkten. Waar gaat de vangst dan effectief naartoe? Naar het grijs circuit?

Het is vreemd dat de overheid jarenlang de impact van de zeesportvisserij ten opzichte van de beroepsvisserij heeft geminimaliseerd.

Neemt de Overheid maatregelen?

Zoals uit de voorgeschiedenis blijkt, duurde het tot vorig jaar voor er iets in beweging kwam. Op 26 juni 2015 is het **Vistraject**, een duurzaamheidsstraject voor de Belgische visserijsector, ondertekend door verschillende partners (**Rederscentrale, Natuurpunt, Vlaamse Overheid...**). Het omschrijft zeven wegen naar een duurzame Vlaamse visserij. Eén van die wegen is het stimuleren van de kleinschalige- en kustvisserij. Die heeft een specifieke aanpak nodig doordat het bereik veel beperkter is en visgronden meestal gedeeld moeten worden met andere activiteiten op zee. In het Vistraject vroeg één van de partners om de impact van de recreatieve visserij in kaart te brengen.

Sportvisserij versus professionelen.

Het schoentje wringt ook op een andere plaats. In al onze buurlanden bestaat er een beroepsmatige kleinschalige visserij, een onderdeel van het **Klein Vloot Segment**. Die visserijtak wordt beoefend vanop schepen die kleiner zijn dan twaalf meter en geen gebruik maken van vistuig dat over de bodem sleept. Ruwweg 80% van de Europese vissersvloot - goed voor gemiddeld 40% van de directe werkgelegenheid in de visserijsector - behoort tot deze kleinschalige Kustvisserij.

De kleinschalige visserij is in België vrijwel onbestaand en wordt grotendeels ingevuld door semi-professionele vissers. De ware

reden voor het ontbreken van een kleinschalige visserij ligt in het verleden. Bij het invoeren van de allereerste quota-maatregelen is in 1974 het bestaan van de kleine hobby-vloot niet aangegeven. De quotakoek is verdeeld tussen de grotere schepen.

Vandaag zit men met de gebakken peren. Wil men, net zoals in elk ander EU land, beschikken over een kleinschalige visserij dan zal ook dit segment over een soort quota moeten beschikken. Men kan zich de vraag stellen of men na al die jaren wel nood heeft aan een kleinschalige visserij? Het antwoord is zo klaar als pompwater: er zijn redenen in overvloed. De grote beroepsvisserij taant elk jaar af. Visgronden worden steeds kleiner door het installeren van windmolenparken, reservaten enz. Men kan er werkgelegenheid mee scheppen. Klanten willen verse vis. Het is goed voor het bevorderen van de korte keten. De toekomst van de visserij kan door de kleinschalige sector ondersteund worden. De oneerlijke concurrentie door zogenaamde hobbyvissers kan er door verdwijnen.

Uit de foto's is de omvang en variatie van het hobbyvissen op te maken. De sleepvaartuigen (bokken of boomkor) en de hengelaars vissen elk op een andere doelsoort. De schepen van de niet professionele zeehengelaars zijn uitgerust met de meest verfijnde technieken waardoor ze in prima omstandigheden boven de wrakken kunnen vissen. Deze wrakken, zijn, naast de windmolenparken, zeldzame plaatsen waar de vis kan ontsnappen aan de druk van de bodemberoerende visserij.

De weg om de recreatieve vloot in de kleinschalige visserij van beroepsvaart te krijgen is lang, moeilijk en vol met hindernissen op zowat elk - Europees, Federaal als Vlaams - niveau. En wat betreft de verstandhouding tussen semi-professionele- en beroepsvisserij is er ook nog veel werk aan de winkel.

Knor De Poon

Lezersbrieven

Dat ons dossier over de sportvisserij wat stof ging doen opwaaien, dat wisten we. Dat mensen tijdens het maken ervan al zouden reageren is eerder een (aan te moedigen) verrassing. Wij kregen alvast al twee lezersbrieven binnen:

"Het probleem is niet zozeer de sportvisserij. Het probleem dat zijn de stropers die door de mazen van het net glippen. Er werd (wordt) door Vlaamse stropers zeebaars gevangen vanaf een Duinkerke charterboot. Deze stropers huurden de Franse charterboot af elke dag dat het maar weer was om uit te varen om zoveel mogelijk zeebaars te vangen (ook ondermaatse) en dan in het zwart te verkopen in vishandels in

België. De Belgische visserij inspectiediensten zijn herhaaldelijk hierover geïnformeerd maar er werd niet veel tegen ondernomen. Waarschijnlijk is het werkteerrein van deze stropers verschoven richting Boulogne om meer uit het zicht te blijven van Belgische vissers. Als dit nog doorgaat, komt de gestroopte zeebaars waarschijnlijk toch in België terecht. Er wordt in Zeeland nog altijd vanaf Neeltje Jans (vanaf de kant) gestroopt op zeebaars voor het illegale circuit. Dit is geen sportvisserij !! Stroperij aan Franse kerncentrales en op Neeltje Jans is algemeen geweten. Schijnt dat op Neeltje Jans de politie regelmatig werd bedreigd door deze stropers. Maar ik heb veel getuigen die dit persoonlijk op zee gezien hebben. Ik zelf ook. Dit heeft echt niks te maken met sportvisserij."

"In bijlage een voorbeeld hoe inventief een recreatieve visser kan zijn na het warrelnetverbod op de stranden. Ondanks een gemeentelijk verbod op het gebruik van staken bij het recreatief vissen schuift de gemeente politie de hete appel door naar de scheepvaartpolitie. Deze laatste stellen een PV op tegen onbekende niettegenstaande elk net in Nieuwpoort voorzien is van een toelatingsnummer. Van een doofpotoperatie gesproken! Een dergelijk net kost al vlug 700 €. Nogal een dure hobby gezien het net maar enkele maanden op een jaar gebruikt wordt. Strandvisserij is vooral interessant in het voorjaar."

